

Onderzoeksverantwoording internationale adopties

Al ruim vijf decennia komen er adoptiekinderen van over de hele wereld naar Nederland om hier op te groeien. Ooit begonnen met het credo ‘al red je er maar een’, is adoptie inmiddels een fel bediscussieerde en omstreden praktijk. Er verschenen vele reportages in kranten en televisieprogramma’s over misstanden bij adopties, voornamelijk in de jaren 80, 90 en 00. Maar inmiddels is er een nieuw systeem opgetuigd om adopties zo in te richten dat de kans op misstanden zo klein mogelijk is.

Hoe ziet dit er uit? En op basis waarvan wordt besloten om kinderen uit (Europese) adoptielanden te halen? Dit waren de belangrijkste onderzoeksvragen voor Investico, in samenwerking met Lotte Debrauwer (Knack, België), Evelien Vehof, Charlotte Werkman en Marco de Lange (Zembla), Stanimir Vaglenov (24chasa, Bulgarije) en Zita Szopkó (Atlaszo, Hongarije).

Het onderzoek focuste op de praktijk in Hongarije en Bulgarije en de manier waarop de adoptielanden door het ministerie van Justitie zijn beoordeeld. We onderzochten documenten die door middel van woo-verzoeken publiek zijn geworden over de onderzoeken die Nederland in adoptielanden deed. Daarnaast zochten we contact met deskundigen en organisaties op het gebied van mensenrechten en kindbescherming in Hongarije en Bulgarije om te toetsen of de manier waarop de Nederlandse overheid de procedures in die landen omschreef, ook overeenkwam met de werkelijkheid.

We vertaalden de Nederlandse documenten en stuurden deze op naar Bulgarije en Hongarije om ze daar te laten onderzoeken en beoordelen door deskundigen. Ook onderzochten we rapporten, rechtbankstukken en andere documenten in Bulgarije en Hongarije met betrekking tot (juridische) procedures, rechterlijke uitspraken, kinderrechten, kindbescherming en mensenrechten. We hielden tientallen interviews met betrokkenen in Bulgarije en Hongarije. We werkten samen met collega’s in Hongarije en Bulgarije, waarmee we samen interviews deden en die met en voor ons informatie vertaalden en ons hielpen om dit te beoordelen.

Door gepubliceerde rapporten van het ministerie van Justitie naast eerdere versies van diezelfde rapporten (die dmv woo-verzoeken zijn gepubliceerd) te leggen, ontdekten we dat er meer informatie bij Justitie bekend was dan in de uiteindelijke rapporten was gepubliceerd. Soms stond informatie haaks op elkaar of was er cruciale informatie achterwege gelaten. De definitieve en de voorlopige rapporten hebben we voorgelegd aan deskundigen met de vraag in hoeverre de gang van zaken voldoet aan de wet- en regelgeving rondom kindbescherming en adoptie.

Tenslotte legden we bijna vier weken voor publicatie onze bevindingen voor aan het ministerie van Justitie met het verzoek om een interview. Minister Weerwind besloot tot schriftelijke beantwoording van onze vragen.

De reactie van het ministerie, de landenrapporten voor 2022 en 2023, en het landenrapport dat Vlaanderen schreef zijn [onder de verantwoording van het onderzoek te vinden](#).